

Добридень Алла Володимирівна
(м. Умань, Україна)

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО АРТИСТИЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У сучасних умовах розвитку освіти особлива увага приділяється високопрофесійному педагогу, який володіє творчим потенціалом, унікальними індивідуальними властивостями та готовий діяти в неординарних ситуаціях.

Сучасний педагог – це духовно-моральна, свідомо-стійка та інтелектуально-багата особистість, яка прагне до постійного саморозвитку. При вивченні педагогічної творчості виникає проблема формування артистизму – важливої професійної якості особистості, що сприяє успішній самореалізації і вирішенню професійно-творчих завдань.

Це вимагає від вчителя початкової школи не тільки досконале володіння матеріалом, який він викладає, педагогікою, сучасної дидактикою, психологією, а й певною мірою артистизмом, мистецтвом акторської майстерності. У зв'язку з цим, проблема акторської майстерності у роботі майбутнього вчителя початкової школи є досить актуальною.

Педагогічний артистизм як предмет дослідження є складним поняттям. У своїх працях його розглядають: Н. Кузьміна, А. Драч, А. Ісаєва, О. Леонтєв, Ш. Амонашвілі, І. Зязюн, Н. Волкова, О. Булатова тощо. Також відомі видатні діячі театральної педагогіки, актори, режисери, драматурги: Б. Вахтангов, В. Дмитрієвський, О. Довженко, С. Лифар, К. Станіславський, Л. Шпет.

Водночас вивчення стану окресленої проблеми засвідчило особливий підхід до театральної педагогіки, психологічних та соціальних аспектів (Л. Виготський, М. Гадамер, Й. Гейзінга, М. Доналдсон, М. Монтессорі, С. Русова, О. Савченко, Н. Шкуратова).

Педагогічна культура, професійна компетентність педагога, педагогічні вміння та здібності, мовна культура, педагогічна взаємодія, вміння керувати

собою, педагогічне спілкування, етика, психолого-педагогічні знання – є складовою частиною педагогічної майстерності [3, с. 514].

Педагогічна творчість проявляється і в науковій діяльності педагога і в творчій педагогічній роботі через:

- оригінальне вирішення педагогічних завдань;
- розробку нових педагогічних методів і прийомів;
- застосування педагогічного досвіду в нових умовах;
- вдосконалення системи роботи з учнями початкової школи;
- імпровізацію в педагогічному процесі [2].

В умовах педагогічної імпровізації йде процес самоактуалізації і мобілізації творчих сил і здібностей, відбувається творчий саморозвиток педагога. Педагогічна творчість розглядається як діяльність, заснована на здібностях, що забезпечують успішність прогнозування, реконструювання та корекції продуктивної педагогічної діяльності та її результату.

В оволодінні майстерністю акторського впливу на аудиторію вирішальну роль відіграють природні задатки педагога і здатність удосконалювати свій талант. Артистизм – це багатство і краса внутрішнього світу педагога, вміння вирішувати завдання, проектувати майбутнє, представляти його в образах, використовувати фантазію та інтуїцію, гармонійно поєднувати логічне і естетичне [1, с. 84].

Педагогічна праця має багато спільних ознак з театральною творчістю як різновидом художньої діяльності, а саме:

- представники обох професій працюють з людьми і мають спільну мету;
- та й інша діяльність навчає і виховує, вимагає високого рівня фізичної, психічної і соціальної культури;
- в акторській і педагогічній професії ми зустрічаємося з унікальним збігом особистості творця і інструментом творчості;
- педагогічну і театральну діяльність розглядають як яскраве мистецтво самовираження.

Педагогічне мистецтво часто називають театром одного актора, тому педагогу важливо знати принципи театральної дії та його закони.

Можна сказати, що педагогічний процес складається з двох фаз: виховного задуму і процесу його реалізації. І на тому, і на іншому етапі важливу роль відіграють саме театральні-виразні можливості педагога. Кожен урок – це своєрідна педагогічна п'єса, в якій вчитель виступає як:

- автор сценарію (вибудовує драматургію відносин);
- режисер (управляє відносинами і визначає місце кожного учасника дії у виховному процесі);
- актор (сам грає свою роль на основі науково-педагогічного задуму);
- імпровізатор (розв'язує педагогічні ситуації, що виникають).

Процес театральної і педагогічної творчості реалізується через публічний виступ (і глядачі, і учні є співучасниками процесу). За своїми основними характеристиками акторська і педагогічна діяльність збігаються, проте, в останній співтворчість, взаємодія з аудиторією відіграє велику роль з переходом на нові стандарти освіти особлива увага приділяється розвитку творчого потенціалу педагога, що володіє сучасним мисленням, знаннями інформаційних технологій та особистісної культурою. Саме такий фахівець може забезпечити впровадження інноваційних технологій в освітній процес.

Сучасний педагог – це професійно-компетентна, творчо-розвинена, гуманна особистість, в якій переважають духовно-моральні якості, яскраво виражена суб'єктна позиція, індивідуальний стиль діяльності і багатий творчий потенціал. Сфера педагогічної праці відноситься до такого виду професійної діяльності, в якому провідну роль відіграє процес спілкування, через який здійснюється реалізація завдань навчання й виховання. У зв'язку з цим важливим є оволодіння вчителем початкової школи педагогічним артистизмом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка / В. Ц. Абрамян. – К. : Лібра, 1996. – 224 с.

2. Добридень А. В. Творчість як складова педагогічної майстерності вчителя [Електронний ресурс] // Інституційний репозитарій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/handle/6789/7272>

3. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії: Навчальний посібник / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – К., 1997. – 302 с.

4. Наркулова Б. Педагогическое мастерство учителя начальных классов новой формации в контексте модернизации современной школы // Международный журнал экспериментального образования. – 2015. – № 11. – С. 514–517.